

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Straffbarhetsåldern SOU 2025:11

Er beteckning: Ju2025/00206

Länsstyrelsen Kalmar län yttrar sig över betänkandet
Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11).

Sammanfattning

- Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag om att inte sänka straffbarhetsåldern generellt.
- Länsstyrelsen ställer sig inte bakom utredningens förslag att den lägsta straffbarhetsåldern ska vara 14 år för brott där påföljden är minimum fyra års fängelse.
- Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att ändra presumtionsregeln för när åklagaren ska väcka bevistalan till fyra års fängelse eller mer.
- Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets samtliga förslag gällande undanröjande av ungdomspåföljder.
- Länsstyrelsen ställer sig inte bakom betänkandets förslag om att ändra straffmaximum för straffmyndiga.
- Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att samarbetet mellan Kriminalvården och Socialtjänsten i frågor som rör barn som dragits in i kriminalitet bör utvecklas.

8.9 En generell sänkt straffbarhetsålder är inte en träffsäker åtgärd

Länsstyrelsen ställer sig bakom utredningens förslag att inte sänka straffbarhetsåldern generellt.

Att sänka straffbarhetsåldern generellt skulle, som utredningen framhåller, påverka många barn negativt och bidra till en hög

belastning av rättsväsendet utan motsvarande brottsförebyggande nytta.

9.6 Den lägsta straffbarhetsåldern enligt den särskilda regleringen

Länsstyrelsen ställer sig inte bakom utredningens förslag att den lägsta straffbarhetsåldern ska vara 14 år för brott där påföljden är minimum fyra års fängelse. Med hänvisning till de skäl som utredningen lyfter fram under avsnitt 8.7–8.8 vill Länsstyrelsen betona följande områden som talar mot förslaget:

En sänkt straffbarhetsålder förväntas inte leda till minskad brottslighet.

Gällande problematiken med rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk och den organiserade brottsligheten bedömer Länsstyrelsen att det finns risk att kriminella aktörer kommer att förskjuta rekryteringen till allt yngre barn.

Utredningen lyfter fram forskning (bland annat den utvärdering som gjordes av den tillfälligt sänkta straffmyndighetsåldern i Danmark åren 2010–2012) som visar att barn som döms för brott kan löpa en ökad risk för återfall i brottslighet. Detta i jämförelse med barn som får sociala insatser.

Utredningens förslag om sänkt straffbarhetsålder går också emot FN:s barnkommittés rekommendation till Sverige, vilken är att inte sänka straffbarhetsåldern.

Förslaget att den lägsta straffbarhetsåldern ska vara 14 år för brott där påföljden är minimum fyra års fängelse kan också uppfattas som rättsosäkert eftersom det försvårar förutsägbarheten för när påföljd kommer att dömas ut eller inte.

Effekten av olika reformer

Som utredningen lyfter fram är det flera reformer som nyligen har genomförts eller planeras att genomföras med fokus på brottsligheten bland barn och unga, samt mot organiserad och ekonomisk brottslighet. Däribland Bob (barn och unga i organiserad brottslighet), samt den nya socialtjänstlagen där socialnämnderna förväntas arbeta förebyggande och motverka brottslighet bland barn och unga. Andra reformer som riktar sig mot den kriminella

ekonomin och organiserade brottsligheten kan också bidra till att stoppa nyrekryteringen av barn och unga. Effekten av dessa reformer är ännu inte utvärderad, vilket gör det svårare att urskilja vilka åtgärder som ger önskad effekt.

Utredningen föreslår en tidsbegränsning av förslaget av sänkt straffbarhetsålder på fem år, för att bland annat kunna utvärdera om lagförslaget haft den effekt som önskas. Länsstyrelsen bedömer att det är svårt att isolera effekten av detta förslag i relation till ovan nämnda reformändringar.

Vikten av tidiga insatser

Länsstyrelsen ser med allvar på den samhällsutmaningen vi befinner oss i, där gängkriminella rekryterar barn och unga till att begå grova våldsbrott. Det är ytterst angeläget att samhället markerar tidigt och sätter in sociala insatser till individen och till vårdnadshavare som förhindrar att barn och unga kommer i kontakt med och verkar i dessa miljöer. Vi vill betona vikten av det förebyggande arbetet och att samhällets aktörer tillsammans arbetar för förändring av denna negativa samhällsutveckling. Ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete behöver prioriteras för att skapa träffsäkra och långsiktiga åtgärder.

Med ovan argument bedömer Länsstyrelsen att sänkningen av straffbarhetsåldern för grova brott inte löser problematiken med organiserad brottslighet och nyrekrytering.

9.4 Fyra års fängelse som minimistraff för bevistalan

Mot bakgrund av den brottsutveckling vi ser kopplad till organiserad brottslighet och nyrekrytering av barn och unga, ställer Länsstyrelsen sig bakom förslaget att alla brott med minimistraffet fängelse i fyra år eller mer bör omfattas av presumtionsregeln för bevistalan.

En sänkning av presumtionsregeln för bevistalan från fem till fyra år skulle innebära att fler mål om bevistalan initieras, samt utgöra en tydlig reaktion från samhället. Att fler barn genomgår bevistalan kan ha en brottsförebyggande effekt, eftersom fler barn kan förväntas få sociala åtgärder, vilket kan motverka återfall i brott.

10. Undanröjande av ungdomspåföljder m.m.

Länsstyrelsen ställer sig bakom betänkandets samtliga förslag gällande undanröjande av ungdomspåföljder. I förlängningen skulle ett konstruktivt nyttjande av de föreslagna ändringarna kunna leda till att färre individer i målgruppen återfaller i brott.

12.1 Straffmaximum för unga lagöverträdare

Länsstyrelsen avstyrker betänkandets förslag om att ändra straffmaximum för unga lagöverträdare.

Barn anses generellt inte ha utvecklat samma mognad och ansvarsförmåga som vuxna och bör särbehandlas i frågan om straff. Som utredningen framhäver är barn särskilt känsliga för de konsekvenser som straffrättsliga ingripanden kan leda till, och ett fängelsestraff drabbar en ung lagöverträdare hårdare än en vuxen lagöverträdare. Risken för återfall skulle kunna öka utifrån längden på ett fängelsestraff.

14.5.2 Erfarenheterna bör tas till vara

Länsstyrelsen delar betänkandets bedömning att samarbetet mellan Kriminalvården och Socialtjänsten i frågor som rör barn i kriminalitet bör utvecklas.

Länsstyrelsen menar att den nya socialtjänstlagen (SOU 2020:47) och den kompletterande promemorian som tydliggör socialtjänstens brottsförebyggande ansvar (S2023/03181) kan bidra till en sådan utveckling.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med strateg social hållbarhet Madelene Drottman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Martina Almqvist medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.